

Augustid pole vennad Eestis ega Ameerikas

Vähemalt mitte viimasel kolmel aastal. Müllu augustis leemetas eestlaste nahk suurest higistamisest, tänavu aga pigem seenetas eba-harilikult rõksusest.

Ain Kallis

Paljudes kohtades näis, et seened ja marjad ongi ainuke toidukraam, mida võib aita panna. Ei saanud heinakuul õieti heina teha ega olnud lõikuskuul, mida lõigata. Üht-teist küll oli, aga põllud olid nii vettinud, et Lõuna-Eestis said kombainid vaid kuu lõpul tööle asuda.

Harva üle 20 kraadi

Müllu augustis oli Tartumaal lausa subtroopiliselt kuum: õhusee sooja oli paljudel päevadel ligi 30°C (kuu keskmine 18,7°C). Tänavu tõusis aga elavhõbedasamm Tõraveres vaid viiel päeval üle 20°C, kuu maksimumiks mõõdeti 23,1°C (3. augustil). Kogu kuu keskmiseks õhutemperatuuriks arvutati 14°C, täpselt sama palju, kui Eesti Meteoroloogia ja Hüdroloogia Instituudis leiti olevat kogu riigi territooriumi keskmine.

Pikaajalisest keskmisest ehk normist olid need näidud poolteist kraadi madalamad. Kõige soojem paik oli Pärnu (15°C), Väike-Maarjas oli seevastu kuu keskmine õhutemperatuur vaid 13,7°C. Kõige kõrgem õhutemperatuur registreeriti 3. augustil Põlvas — 25 kraadi —, madalaim — 2,2 kraadi — aga, nagu sageli sügisel, Kuusikul (28. augustil).

Poolteist normi sademeid

Möödunud suvel kadestasid meid Kesk-Euroopa inimesed: sealsed nisuväljad meenutasid riisipõlde. Tänavu olid lood vastupidised. Liigvee all kannatavad enamiku maakondade põllud ja metsad, kergemini pääsesid

MIDA TOOB SEPTEMBER?

- Kui augustis on külm, siis septembrikuus on soe. (Tartumaa)
- Kui augusti lõpus külma tuleb, on pärast kaua soojad ilmad. (Märjamaa)
- On augusti esimene nädal palav, tuleb pikk ja külm talv. (Pillistvere)

saarte põllumehed: neile saabusid suuremad sajud alles hiljuti, juuni-juuli olid sealkandis isegi kuivapoolsed. Raske uskuda, kuid sellised on juba meie väike-se riigi osade kliimaatilised erinevused.

Möödunud aastal sadas Tõraveres ainult neljal päeval (kokku 21,9 mm), tänavu oli aga vaid viis päeva, kui tilkagi ei tulnud. Kuu sademete hulgaks saadi 124,9 mm, so poolteist kuunormi. Väike lohutus: 1987. aastal sadas veelgi rohkem — 205,7 mm, kurikuulsal 1978. aastal, kui kartuleid tuli võtta lauatuikidel turnides, 181,2 mm.

Kolme suvekuuga tuli Eestis keskmiselt 385 mm vihma, mis on uus rekord (normiks loetakse 213 mm), Tartu- ja Põlvamaal isegi rohkem (Tõraveres näiteks 424 mm). Jõed, kaevud ja keldrid on vett täis, alati ei saa arugi, kus lõpeb pinna-, kus algab põhjavesi.

Loigu kõrval oli kuiv

Võrreldes juuniga oli augustis vähe äikest ja rahet. Nagu ikka suvekuudel, olid sajuhulgad väga erinevad.

Tõelist paduvihma tuli mitmel pool. Eriti meelde jääv oli

KUU KESKMINE

● Tallinnas	13,9°C
● Pärnus	15°C
● Narvas	13,8°C
● Võrus	14,3°C
● Jõgeval	13,7°C
● Kuressaares	14,8°C
● Tartus	14°C
● Väike-Maarjas	13,2°C
● Maksimumõhutemperatuur oli 25°C Kuusikul 3. augustil.	

kuu algus Väike-Maarjas ja Jõhvis, kus ööpäevaga sadas üle poole kuunormi — 45—57 mm. Suvekuudel on kohalikud hoogsajud üldiselt väga kitsa levikuala: ühes paigas lausa valab, teisel, vaid mõni kilomeeter eemal, paistab aga päike.

1955. aasta augustis mõõdeti Tartu aktinomeetriaajas, mis asus tol ajal Riia tänaval, 20 mm sademeid, Ülenurmel lennujaama meteoväljakul vaid 8 mm, viis aastat hiljem olid vastavad vihmakogused 71 ja 31 mm.

Suve kokkuvõtteks võiks öelda: erakordselt vihmane, tormine ja äikeseline, kuid suhteliselt soe juuni, väga vihmased ja jahedad juuli-august.

Me polnud erandid

Ilma üle nuriseti ka mujal maailmas. Vaevalt küll laulsid USA idarannikul inimesed populaarset laulukest «My Bonnie is over the ocean», kui samanimeline orkaan lähenes nende kodudele. Seekord oli ta jõud õnneks nõrgem, kui ennustati. Aasta tagasi tappis Pauline Mehhikos üle 200 inimese — hoiatusi ei olnud võetud tõsiselt.

Sama häda kui meil — suured vihmad Ida- ja Kagu-Eestis — kimbutavad endiselt paljusid Ida- ja Kagu-Aasia riike: Hiinat, Koread, Jaapanit, Vietnami, Indoneesiat. Järjekordne üleujutus tabas Bangladeshit.

Palavus ja põud valitseb endiselt Lõuna-Euroopas, Ees- ja Kesk-Aasias, Pakistanis. USA lõunaosas hakkab 5—6 kuu pikkune põuaperiood lõppema, kuid väga tugevate paduvihmadega.

Traditsiooniliselt märg augustiilm Tamula järve kontserdil. Kummikud olid teretunud. Ove Maidla